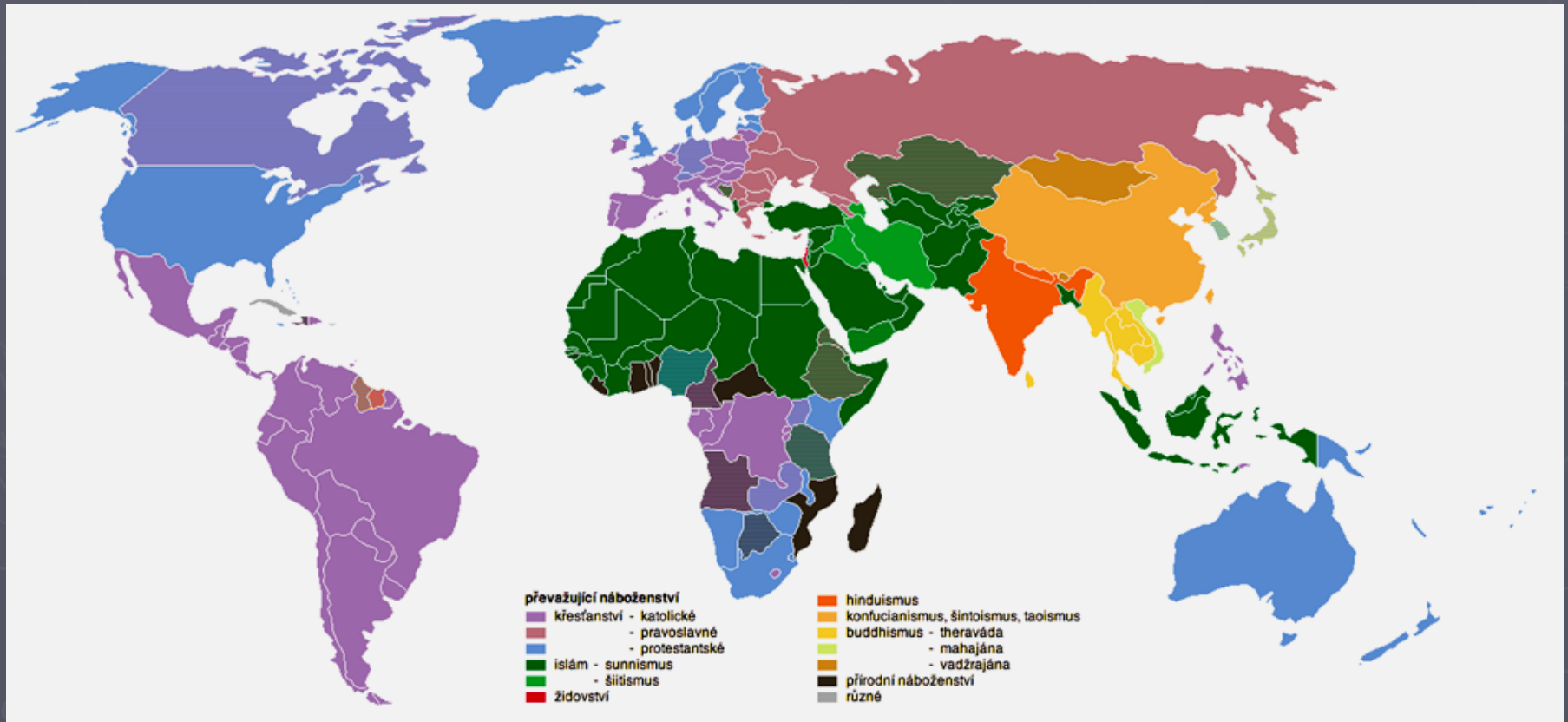


Současná religiozita

Sekty a nová náboženská hnutí



Náboženská mapa současného světa



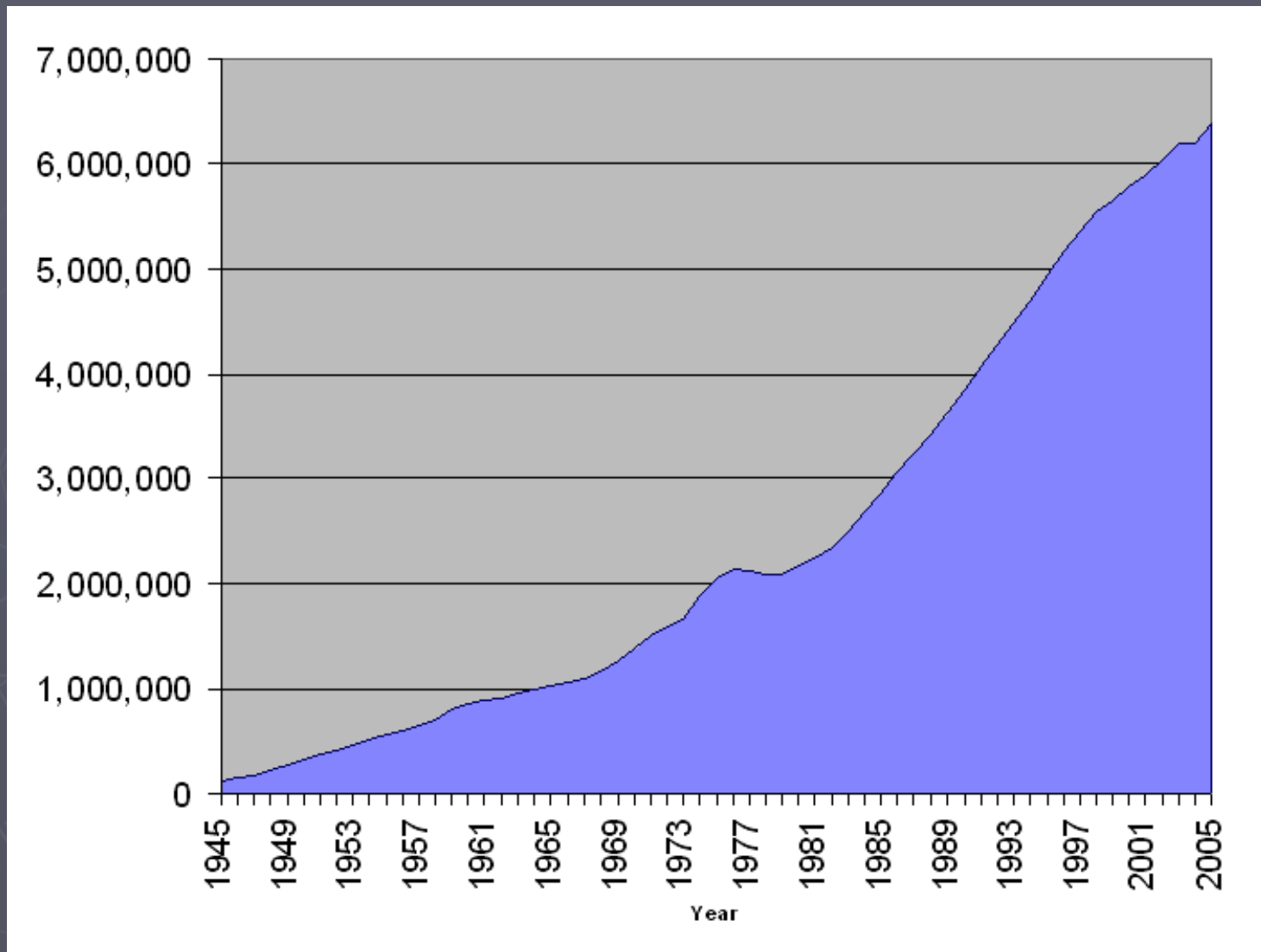
Tabulka náboženské příslušnosti v ČR

Název	1991	2001	2011
Bez nábož. víry	4 000 000 („bez vyznání“)	6 000 000 („bez vyznání“)	<u>3 600 000</u>
Věřící bez náboj. přísl.			<u>700 000</u>
Nevyjádřili se	1 800 000	950 000	4 700 000
Katolíci	4 000 000	2 700 000	1 000 000
Evangelíci (CČE)	203 000	117 000	59 000
Husité	178 000	99 000	39 000
Ostatní	4 000	198 000	<u>600 000</u>

Nečekané rysy současné religiozity

- ▶ pokles náboženských a duchovních zájmů se zastavil, nastalo náboženské oživení;
- ▶ šlo jen částečně o návrat k tradiční religiozitě;
- ▶ náboženství se přizpůsobuje tržní ekonomice (klientská náboženství);
- ▶ tradiční a nová náboženství se uzavírají, posilují a upevňují

Růst svědků Jehovových ve světě



Původ a význam slova „sekta“

- ▶ z latinského **SECTA**, pravděpodobně z latinského ***sequor, -ui*** – následovat, tedy skupina následovníků nějakého učitele či učení;
- ▶ jiná možnost: ze slovesa ***seco, -are*** – sekat, oddělovat: v tomto významu se slovo dostalo do evropských jazyků;
- ▶ v křesťanství se osamostatnění skupin považovalo za vážné provinění;
- ▶ slovo dostávalo další přidružené významy

Jak novináři prezentují „sekty“?

Sprejeři ze sekty 7B jsou pro policii v Pardubicích tvrdým oříškem

Zdeněk Seiner

Vysoce organizované skupiny sprejerů především graffiti, signalizující svá díla symbolem 7B, jsou tvrdým oříškem pro policisty a městské strážníky v Pardubicích. Připouštějí, že dopadnout některého z nich je spíš dílem náhody, přispět mohou všímaví občané.

„Přesto intenzivně shromažďujeme poznatky, spolupracujeme s městy v širokém okolí. Jde nejméně o dvě skupiny s vysokou organizací,

naprostou samozřejmostí je technické spojení minimálně mobily,“ řekl Právu ředitel městské policie v Pardubicích Petr Kvaš. Sprejeři na Pardubicku mají podle poznatků policistů naprosto přesně zmapovaný terén, na akce se připravují dokonale i po dobu několika týdnů.

Primátor Jiří Stráteský (ODS) byl zklamán tím, že Senát vrátil zákon o přísnějším postihu sprejerů. „Dopouštějí se nemalých škod na občném i soukromém majetku. Oprava každého metru čtverečního nás přijde

nejméně na 200 korun. Doufám, že Sněmovna svůj postoj nezmění a Senát přehlasuje,“ prohlásil kategoricky.

Podle policistů nemusí být přísný zákon, hrozící až osmi lety vězení pro spejery v organizovaných skupinách, řešením. „Podle našich poznatků část jich tvoří sprejeři, kteří ještě nejsou trestně odpovědní, takže je jim to jedno. Druhou skupinou jsou lidé sice už dospělí, ale zvýšená trestní sazba je pro ně spíš výzvou a výraznější motivací,“ připustil Kvaš.

„Máme občas pocit bezmoci. Vyhraďili jsme sprejerům prostory v podchodech, přes občanské organizace jsme s nimi komunikovali, ale tohle jsou úplně nové skupiny. Škody, které způsobí městu, nejsou vražedné, horší je to na soukromém majetku,“ dodal náměstek primátora Jiří Razskazov (ODS).



Sektářské znaky

- Často pro označení nějakého společenství za „sektu“, stačí, že jde o společenství nové, malé, alternativní, atypické. Taková společenství se vystavují potížím.

Sektářské znaky

► Má-li religionistika mluvit o sektářství, patří k němu:

- a) **autoritativní řízení, moc nad členy**
- b) **fundamentalismus**
- c) **uzavřenost**
- d) **selekce informací**

Může religionistika soudit sekty?

- ▶ hodnotící náboj slova „sekta“
- ▶ religionistika: hodnocení z občanského hlediska; ne polemika s novými směry
- ▶ sektářské rysy i tradiční a velké náboženské organizace
- ▶ fundamentalismus a jeho krajní projevy: fanatismus, náboženský extremismus a násilí

Právní normy o sektářství



- ▶ Listina základních práv a svobod, čl. 15 a 16
- ▶ Nový Zákon o církvích a náboženských společnostech č. 3/2002 Sb. **§ 5**

Právní normy o sektářství

- ▶ Vznikat a vyvíjet činnost nemůže církev a náboženská společnost, jejíž činnost je v rozporu s právními předpisy a jejíž učení nebo činnost ohrožuje práva, svobody a rovnoprávnost občanů a jejich sdružení včetně jiných církví a náboženských společností, ohrožuje demokratické základy státu, jeho suverenitu, nezávislost a územní celistvost, a

Právní normy o sektářství

- ▶ a) je v rozporu s ochranou veřejné mravnosti, veřejného pořádku, veřejného zdraví, principy lidskosti a snášenlivosti a bezpečnosti občanů,
- ▶ b) popírá nebo omezuje osobní, politická nebo jiná práva fyzických osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání nebo sociální postavení, rozněcuje nenávist

Právní normy o sektářství

- ▶ a nesnášenlivost z těchto důvodů, podporuje násilí nebo porušování právních předpisů,
- ▶ c) omezuje osobní svobodu osob zejména tím, že využívá psychický a fyzický nátlak k vytvoření závislosti, která vede k fyzickému, psychickému a ekonomickému poškozování těchto osob a jejich rodinných příslušníků, k poškozování jejich sociálních

Právní normy o sektářství

- ▶ vazeb včetně omezování psychického vývoje nezletilých a omezování jejich práva na vzdělání,) zabraňuje nezletilým přijmout zdravotní péči odpovídající zdravotním potřebám, nebo
- ▶ d) je utajována vcelku nebo v některých částech, stejně jako organizační struktura církve a náboženské společnosti a vazby na zahraniční složky, je-li částí církve nebo náboženské společnosti působící mimo území České republiky.

Sektářství a pomáhající profese

- ▶ Informace o sektářství v literatuře o současné religiozitě:
- ▶ Douglas A. COWAN a David G. BROMLEY: *Sekty a nová náboženství*, Praha: Grada, 2013
- ▶ Zdeněk VOJTÍŠEK, Pavel DUŠEK, Jiří MOTL: *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*, Brno: L. Marek, 2009
- ▶ Zdeněk VOJTÍŠEK: *Spiritualita v pomáhajících profesích*, Praha: Portál, 2012

Sektářství a pomáhající profese

- ▶ Konzultace na religionistických pracovištích zabývajících se současnou religiozitou:
- ▶ Ústav religionistiky, Filozofická fakulta MU, Brno
- ▶ Katedra religionistiky, Fakulta filozofická Univerzity Pardubice
- ▶ Katedra religionistiky, Husitská teologická fakulta UK, Praha

Sektářství a pomáhající profese

SPOLEČNOST PRO STUDIUM SEKT A NOVÝCH NÁBOŽENSKÝCH SMĚRŮ

adresa: HTF UK, Pacovská 4, 140 00 Praha 4

telefon: **777 143 001**

web: www.sekty.cz

e-mail: sekty@sekty.cz

Sektářství a pomáhající profese



- ▶ Religionistický časopis o současné náboženské scéně
- ▶ Typický čtenář: učitel, sociální pracovník, kriminalista, právník
- ▶ Čtvrtletně, obvykle na konci čtvrtletí
- ▶ Dostupnost: větší knihkupectví nebo předplatné

Křesťanské nové skupiny I.

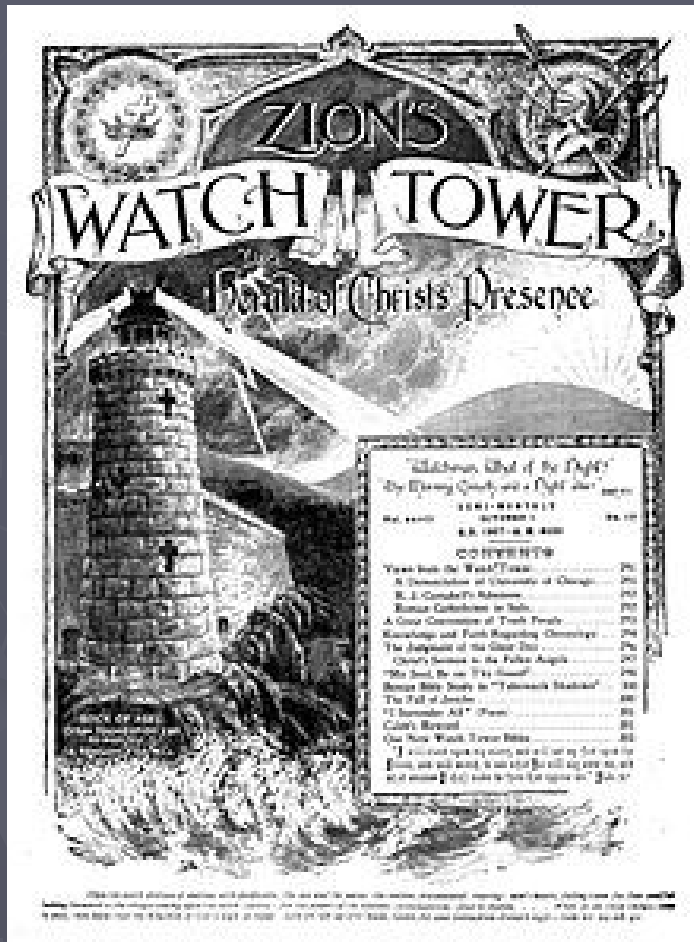


- ▶ **letniční:** zvláštní dary Ducha svatého (prorokování, uzdravování)
- ▶ **mariánská zjevení,** na obrázku Međugorje
- ▶ **mezináboženské iniciativy**
- ▶ **ultrakonzervativní skupiny** (lefébvristé, sedisvakantisté)
- ▶ **kritické skupiny**

Křesťanské nové skupiny II.



Atypické směry vycházející z křesťanství



- ▶ **Svědkové Jehovovi**
- ▶ rostoucí náboženské společenství
- ▶ podomní misie
- ▶ Časopisy ***Strážná věž*** (staré číslo na obrázku) a ***Probud'te se!***
- ▶ otázka krve

Atypické směry vycházející z křesťanství



- ▶ **mormoni**, Církev Ježíše Krista svatých posledních dnů (chrám v Salt Lake City)
- ▶ polyteistické náboženství, koncentrované na Ameriku
- ▶ celosvětová misie

Atypické směry vycházející z křesťanství



- ▶ **Unifikační hnutí**
- ▶ zakladatel a mesiáš
rev. Sun Mjong Mun
- ▶ dokonalé rodiny
- ▶ realizace v různých
organizacích
- ▶ podpora křesťanské
jednoty a
mezináboženských
vztahů

Mimokřesťanské směry západního původu

- ▶ pokřesťanství v značné části Evropy bylo povrchní, pod povrchem přežívaly předkřesťanské směry, které příležitostně ožívaly;
- ▶ návrat k antickým motivům: gnóze, hermetismus, novoplatonismus, mystéria
- ▶ návrat k archaickým náboženstvím předků dnešních evropských národů

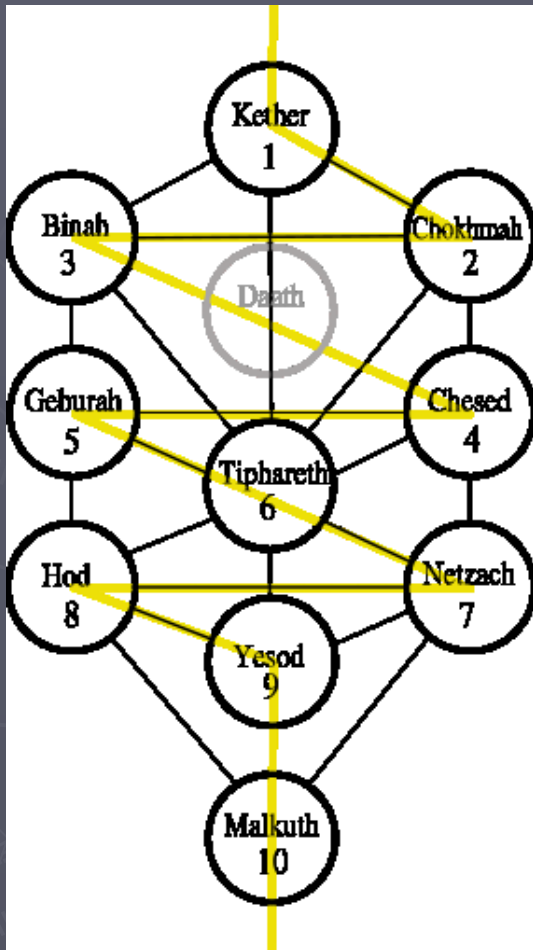
Kořeny současného hermetismu



- ▶ ve 3.stol. *Hermovský soubor* v řečtině
- ▶ do latiny ve Florencii: začátek renesance
- ▶ aplikované praktické disciplíny *alchymie* (obrázek), *astrologie*, *kabala*, *tarot*, *magie*
- ▶ bratrstva kombinující hermetismus a křesťanství

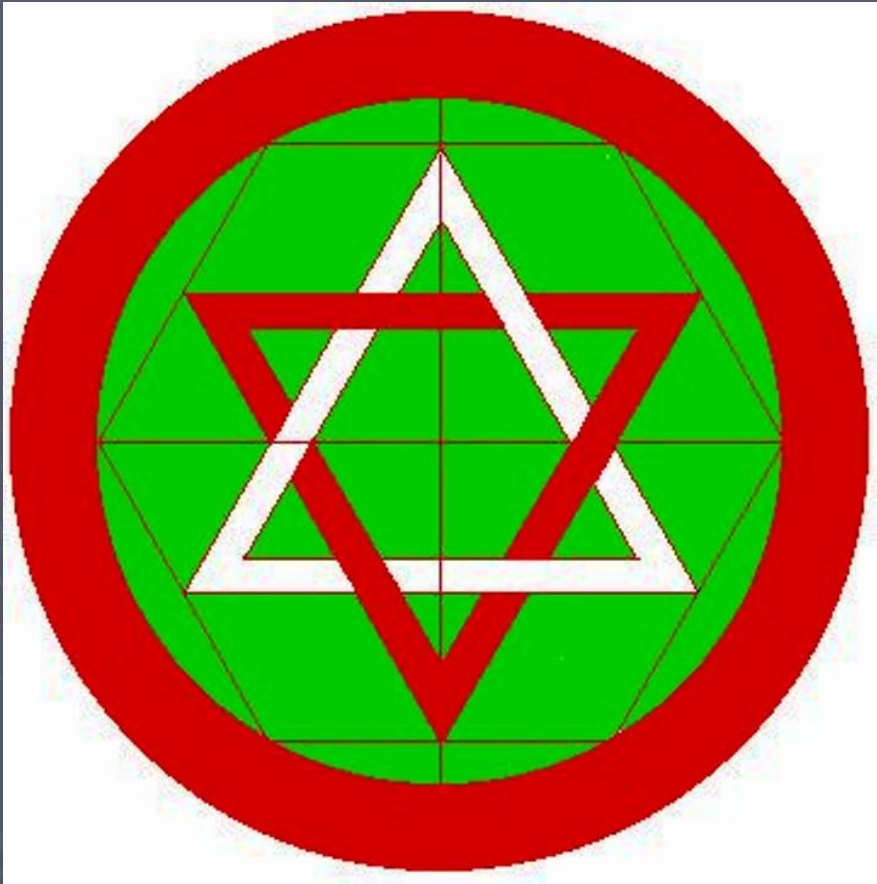


Kabala



- ▶ původně židovská mystika, převzata v renesanci i křesťany
- ▶ meditativní práce s biblickými a jinými texty
- ▶ diagram: strom života

Martinistický řád



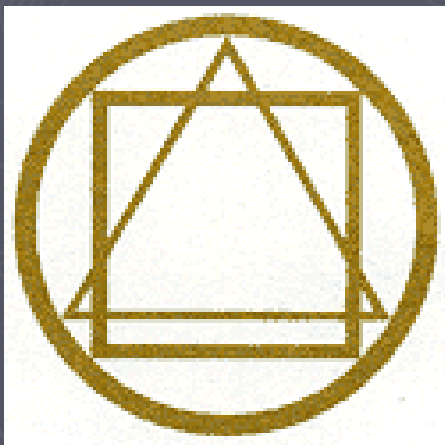
- ▶ vychází s theosofie (spirituální alchymie)
- ▶ individuální práce na sobě (studium, meditace)
- ▶ společný rituál (tehurgie)
- ▶ vzdáleným iniciátorem Louis Claude de Saint Martin

Rosikruciáni



- ▶ v prvním desetiletí 17. stol.
rosikruciánské texty
- ▶ následující literatura,
obrázek: *Průnik sférami*
- ▶ představa bratrstva bdícího
nad vzděláním a pokrokem
lidstva
- ▶ Symbolická postava:
Christian Rosenkreutz

Současní rosikruciáni



- ▶ Starý mystický řád růže a kříže
- ▶ Mezinárodní škola zlatého a růžového kříže Lectorium rosicrucianum
- ▶ Korespondenční kurs, pak chrámové iniciace

Svobodní zednáři I.



- ▶ dávná tradice spojení spirituality a tvůrčí práce, stavba chrámů a katedrál, stavba chrámu lidství;
- ▶ historicky doloženo od 17. století;
- ▶ znázornění *iniciace*: hledající přichází všeho zbaven a zbaven světla

Svobodní zednáři II.



Svobodní zednáři III



Svobodní zednáři IV



Magické řády



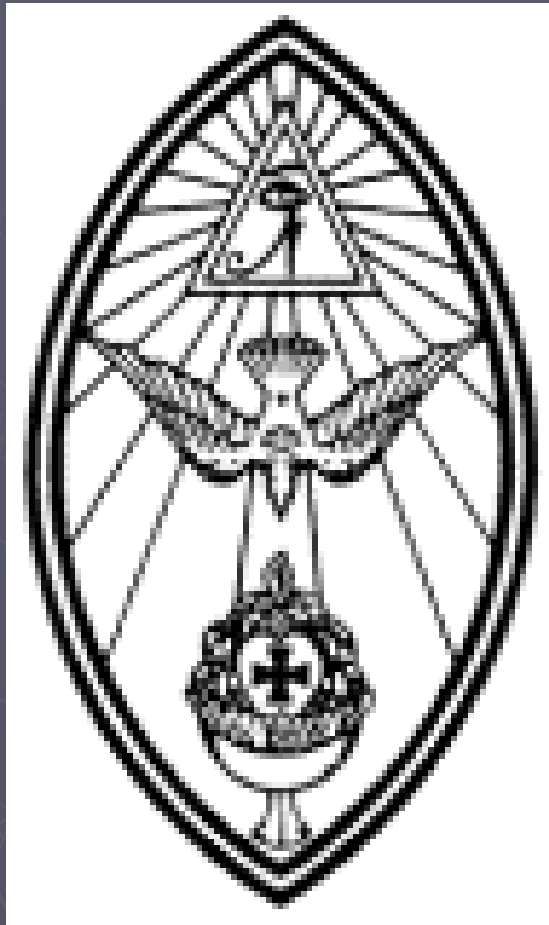
- obnova hermetismu s centrem ve Francii 19. století, významná osobnost Éliphas Lévi, symbol pentagramu z jeho textů

Magické řády



- ▶ **Řád zlatého úsvitu**
- ▶ navazuje na rosikruciánství a zednářství
- ▶ různé stupně zasvěcení

Magické řády



- ▶ **Řád východního chrámu**
- ▶ Ordo templi orientis
- ▶ podobné jako Řád zlatého úsvitu
- ▶ sexuální magie („západní tantra“)

Návraty před křesťanství I.

wicca



- ▶ obrázek: wiccánský obřad v přírodě
- ▶ náboženství přírodních sil; volně navazuje na keltskou předkřesťanskou tradici
- ▶ spojeno s přírodní magií

Návraty před křesťanství II

obnova slovanského náboženství



- ▶ pokusy o návraty k málo známému, špatně doloženému slovanskému náboženství
- ▶ vyskytuje se u slovanských národů, silněji u východních Slovanů, politické souvislosti
- ▶ u nás sdružení *Rodná víra*
- ▶ výroční a příležitostné obřady, nejvíce v lesích

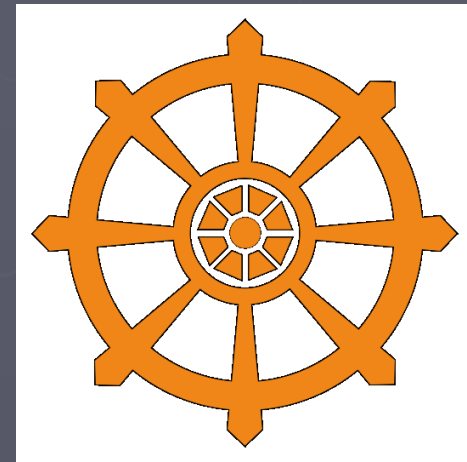
Mimokřesťanské směry východního původu

- ▶ významná náboženství z jiných kultur vstupují do západní civilizace v globální informační společnosti, postmoderní kulturní pluralita je respektována nebo i vítána
- ▶ **islám** do této souvislosti patří nepřímě, je to náboženství příbuzné judaismu a křesťanství, vzniklo ve stejné části světa;

Mimokřesťanské směry východního původu

- ▶ **hinduismus** přichází díky koloniálním kontaktům s Indií, některé směry tohoto neorganizovaného náboženského komplexu;
- ▶ **buddhismus** – různé směry si získávají rychle nové domácí stoupence
- ▶ **čínské náboženství** tradičně dělené na konfuciánství a taoismus přichází nepřímě přes některé praktiky a některé texty

Orientální směry na Západě

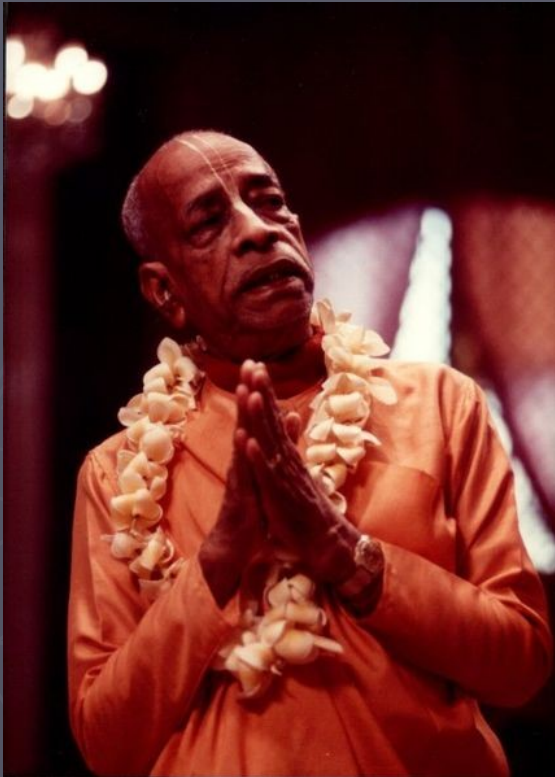


Islám v Evropě



- ▶ islám tradičně v Evropě: Pyrenejský poloostrov, Cordóbský chalífát, 8. – 15. století (obrázek: bývalá mešita v Cordóbě); též Rusko, Balkán, Polsko
- ▶ koloniální systém
- ▶ přistěhovalectví za prací
- ▶ integrace, asimilace, sociální problém
- ▶ euroislám

Hinduismus v Evropě



- ▶ osobní kontakty v rámci koloniálního systému; theosofické hnutí
- ▶ nejrozšířenější v Evropě *advaita védanta* a na různé úrovni pěstovaná *jóga*
- ▶ též bhaktické hnutí zaměřené na Kršnu, hnutí *Haré Kršna*, obrázek: svámí Prabhupáda, zakladatel

Západní buddhismus



- ▶ nejrychleji rostoucí nové náboženství Evropy a Ameriky, miliony stoupenců domácího původu
- ▶ zastoupeny: théraváda, japonský a korejský zen, směry tibetského buddhismu
- ▶ u nás nejsilnější a jedinou registrovanou *Buddhismus diamantové cesty Karma Kagjü*
- ▶ spolupráce a výměna křesťanských a buddhistických mnichů

Čínská tradice v západním světě

- ▶ zájemci o konfuciánské a taoistické myšlenky a sympatizanti s nimi již od 17. stol.
- ▶ konfuciánská organizace a kult zanikají v Číně se zánikem císařství (1912)
- ▶ taoistické náboženství zůstává omezeno na Číňany, přenášejí se prvky souvisící s ním: lidová medicína, bojová umění (taiči)



Eklektické směry

- ▶ spojování různých náboženských a nenáboženských prvků, často astrologie, šamanismu, východních metod meditace, etnické hudby, stylu oblékání, vegetariánské stravy, ekologických zájmů – spíše alternativní životní styl než nové náboženství
- ▶ **new age** – přesvědčení, že přichází nový věk, věk vodnáře, kdy se změní životní styl z materialistického, soutěživého, bojovného na kooperující, harmonický s přírodou, spirituální
- ▶ **transpersonální psychologie** – využívání tradičních duchovních směrů jako terapeutické metody; Stanislav Grof

New age u nás



- ▶ občas se k hnutí řadí cokoli nového alternativního a vykreslují se obvykle fiktivní rizika
- ▶ sám se k němu řadí hudebník a spisovatel Vlasta Marek
- ▶ vydával časopisy věnované novému věku: *Mana* a *Baraka* dnes už dostupné jen na webu

Hnutí lidského potenciálu I.

- ▶ metody práce na sobě, rozvoje potenciálu: zdraví těla i psychiky, paměti, případně i rozvoj paranormálních sil
- ▶ metody zčásti podobné náboženským, některými účastníky prožíváno jako svého druhu náboženství
- ▶ typická firma: *Silvova metoda kontroly mysli*
- ▶ Předpoklad „alfa stavu“, podobná hnutí: Zlatá mysl, Modrá alfa, Metoda alfa klíče
- ▶ následující obrázek: časopis absolventů

Hnutí lidského potenciálu II.

INTERNETOVÝ ČASOPIS CENTRA SILVOVY METODY ČESKÉ REPUBLIKY, PRAHA	
	Redakční rada: Ing. Dragon Vojvodiš-Fedtel SM ČR Oldřich Růžička-aktor Eva Šterclová-odborná asistentka Orbomní poradci : MUDr. Pavel Chyba CSc. – odborný poradce Petr Čechen – odborný technický poradce Asistenti: Mgr. Zdenka Čihelková-asistentka Jitka Marušimová-asistentka
AKTUALITY • INFORMACE • K ZAMYŠLENÍ • NÁMĚTY PRO CVIČENÍ • ODPOVĚDI • POZNATKY Číslo 3/2003	
Z OBSAHU ČÍSLA:	
vánoční zamyšlení.....	str. 2
 Aktuality-vánoční dárek od nás	str.3-4
Pozdrav ze silvovky.....	str. 5
speciální kurs 20.12 – Láska.....	str. 6
Předvánoční láskyplné naladění.....	
zkušenosti absolventů.....	str. 7
 Aleš Svobodadíky Silvovko, jsem rád, že jsem Tě poznal. Díky Tobě jsem půlroční léčbu zkrátil na jeden měsíc a to tak, že jsem schopen lyžovat v plné míře.....	
Představujeme naše absolventy.....	str.8-9
 František Špulák – podnikatel a majitel horské chaty Orličan	
Náměty pro vaše cvičení.....	str.10-11
Slovo jako nástroj svobodné vůlepřednáška z brněnského setkání absolventů	
Praktické zamyšlení na závěr.....	str.12
Štěstí najdete v přítomnosti.....z knihy Maxwela Maltze PSYCHO-KYBERNETIKA	

Hnutí lidského potenciálu III.



- ▶ další hnutí lidského potenciálu: *dianetika* a *scientologie*: jejich symboly
- ▶ zakladatel Američan Ron Hubbard; od r. 1954
- ▶ náboženský ráz tématem diskuse; mimovědecká terapie
- ▶ kontroverze, v některých zemích, sledování, soudy

SHRNUTÍ PRAKTICKÝCH ZÁSAD

- 1) hájit práva a široké možnosti alternativních a menšinových skupin**
- 2) zapojovat jejich členy do sociálních vazeb**
- 3) chránit před projevy náboženského extremismu, ať se vyskytuje kdekoli**